

Naročnina

znaša letno 30 Din, polletno 15 Din,
— za inozemstvo letno 60 Din.

Posamezna štev. 1 Din.

UREDNIŠTVO — UPRAVA:
pri g. Jos. Benko v M. Soboti.
telefon številka 8.

Štev. rač. poštne hran. 12.549

Izhaja vsako nedeljo.

MURSKA
KRAJINA

Tednik za gospodarstvo, prosveto in politiko

Cena oglasov

Na oglasni strani: cela stran 800
Din, pol strani 400 Din. — Cena
malim oglasom do 30 besed 15 Din,
vsaka beseda več 1 Din. — Med
tekstom vsaki oglas 15% dražji.
Pri večkratnem oglaševanju popust.UREDNIŠTVO in UPRAVA
v Murski Soboti.

Rokopisi se ne vračajo.

V. LETO

Murska Sobota, 22. marca 1936.

ŠTEV. 12

Zunanja trgovina

Od zaključka svetovne vojne do danes, je Evropa preživela številne težkoče. Treba je bilo popraviti posledice medsebojnega klanja. Urediti je bilo treba politične odnose, a tudi gospodarstvo je zahtevalo ono obliko, ki jo je imelo pred svetovno vojno. Niti eno niti drugo se do danes ni posrečilo. Čim bolj smo strmeli po ureditvi razmer, čim bolj smo se odmikali od tragične dobe, tembolj smo se tudi odmikali od cilja, ki smo si ga postavili za mejnik lepšega in boljšega življenja. Gospodarske razmere, mesto da bi se izboljšale, so se od dne do dne poslabšale, mednarodni trgovski odnosi so se zaostriili, a politične prilike so postajale težje in težje.

Višek tega temnega povojnega političnega in gospodarskega razdobja, smo pravkar dosegli.

Preroki, ki so nam obetali slabe čase, lahko triumfirajo, saj se uresničujejo njihove besede: z vsakim dnevom gremo novim težavam nasproti in človek ne ve kaj mu prinese jutranji dan.

Veliki narodi tekmujejo v oborožitvi in zbirajo ljudske in materialne sile za nekaj, kar je treba da pride in kar bo povzročilo splošno eksplozijo. Črnogledi poreko, da od tega nismo več daleč in da je to, kar se dogaja v Afriki, na Japonskem in sedaj še v osrčju Evrope samo predigra velikemu dejanju najbližnjih dni. Zato se tudi ne smemo čuditi, da je ta politična situacija v svetu mednarodni promet in gospodarstvo še bolj omrtvila ter dala mesto danes spoštovani vojni industriji, ki se bohotno razvija na škodo vsem drugim gospodarskim panogam.

Sankcije so zadušile še ono skromno mednarodno trgovanje, kar nam je ostalo po zaprtju sosednih mej. Nova vojna nevarnost grozi, da ustavi vsako zunanjo trgovino. Velike svetovne firme, ki so kreditirale poslovnemu svetu v drugih državah, so že odkazale kredite in sporočile svojim poslovnim prijateljem, da bodo blago pošiljali le proti takojšnjemu plačilu. V današnji politični situaciji, ki vsaki dan prinaša negotovosti in iznenadenja, se ne bo našel izvoznik, ki bi svoje blago pošil-

jal v negotovost. In v takem položaju se nahaja skoraj vsak gospodarstvenik v Evropi, še v mnogo težjih okoliščinah pa oni, ki živi v ekonomsko slabi državi. Od njega se zahteva, da nosi vso težo političnih razmer, a na ekonomskem polju pa se mu stavljajo različne ovire.

Te težke razmere so v veliki meri vplivale na vse naše gospodarstvo, a najnovejše politične razmere pa bodo prizadele predvsem naši zunanji trgovini, težke in usodne rane. Pred uvedbo sankcij so naši izvozniki posvetili vse svoje sile za čim večji izvoz, saj je bila s tem v zvezi ozdravitev našega lastnega gospodarstva. Naša trgovska bilanca je bila aktivna in posledice tega se še poznajo — naš klirinški saldo znaša še danes 700 milijonov

dinarjev. To so nam inozemci dolžni za naše blago. Ta saldo, je deloma radi sankcij zamrznil, a deloma še stoji ali se dviguje. Izvozniki pa morajo čakati večkrat po osem mesecev na izplačilo prodanega blaga. V današnji politični situaciji je to več kot tvegamo, saj se naše terjatve v veliki meri nanašajo na Nemčijo. Naš denar leži v inozemstvu, inozemstvo se brani, da bi nam kreditiralo. Vse to nas sili, da likvidiramo naš kliring, ki je pravtako kredit. Mera mora biti za vse enaka. In to se mora urediti, čas in razmere nas silijo k temu. Končno ureditev naše zunanje trgovine pa zahteva predvsem naše celokupno gospodarstvo, ki je v današnjih razmerah izpostavljenost propasti.

POLITIKA

„Združena opozicija zato ni poslala svojih poslancev v parlament, da protestira proti terorju in volilnemu falsifikatu, ki obeležujeta petomajske volitve Jevtičevega režima. Sedaj zahteva združena opozicija nove politične zakone in razpis svobodnih volitev.“ (Iz govora dr. Ribara na sestanku združene opozicije v Kruševcu)

JRZ je imela preteklo nedeljo več shodov po državi, na katerih je večinoma šlo za ustanovitev sreskih strankinih organizacij. Teh shodov se je udeležilo več ministrov. Ko so govorili o strelah v Narodni skupščini so gg. ministri izjavili, da strelji niso bili namenjeni samo predsedniku vlade, marveč v prvi vrsti njegovi politiki.

V finančnem odboru senata se je v ponedeljek pričela in dovršila razprava o državnem proračunu za leto 1936/37.

Skupščina je sprejela proračun. Vsega je glasovalo 186 poslancev in sicer 185 za in samo 1 proti. Po izglasovanju državnega proračuna so navzoči poslanci priredili ovacije kraljevi vladi.

Kmetijski minister je dobil pooblastilo, da lahko v soglasju z ministrskim svetom predpiše uredbo o ustanavljanju organizacij, delokrogu, pravicah, dolžnosti kmetijskih zbornic kot uradnih zastopnikov interesentov poljedelcev. Posamezne zbornice se bodo ustanovljale z odlokom bana po zaslišanju banskega sveta.

Notranji minister ima pooblastilo, da sme v roku šestih mesecev iz-

vrstiti prekomasacij občin, njihovo združitev in razdružitev ter jim določiti njihove sedeže.

V finančnem zakonu se nahaja tudi pooblastilo vlad, da brez sodelovanja skupščinskih odborov izda politične zakone, to se pravi zakon o tisku, zakon o tisku, zakon o zborih in shodih ter zakon o volitvah narodnih poslancev.

Prihodnjo nedeljo bo velik politični shod JRZ v Zenici. Poleg drugih ministrov je obljubil, da bo obiskal shod tudi min. predsednik g. dr. Stojadinović.

Za dozidavo in prezidavo nekaterih bolnišnic je bilo ministru za socialno politiko dovoljeno posojilo v znesku 25 milijonov dinarjev. V okviru te vsote je določen večji kredit za ljubljansko bolnišnico.

Med pooblastili finančnega zakona, je tudi dovoljenje, da se dolžnost kritja vseh stvarnih potreb za ljudske šole (plačilo učiteljskih stanarin itd.) prenese z upravnih, odn. šolskih občin na banske samouprave, upravne občine pa vzdržujejo šolska poslopja.

Trgovinska pogajanja med našo kraljevino in Španijo so odložena do konca tega meseca. Španska vlada nam je do začetka novih pogajanj dovolila kontingent 3500 kubičnih metrov gradbenega lesa.

Položaj, ki je nastal radi Nemčije, ko je kršila mirovne pogodbe, je še vedno resen. Francoski zunanji minister odločno odklanja vse nemške

pogoje za rešitev napetega razmerja. Odgovor, ki ga je dal Hitler ni prav nič zmanjšal mednarodne napetosti, ker Nemci niti ne mislijo na to, da bi spet izpraznili Porenje. Dokler pa je nemška vojska v tem obmejnem pasu, pa se Francozi ne mislijo pogajati.

Vso zadevo ima sedaj v rokah svet Društva narodov. Nemčija pa odklanja sodelovanje pri teh razpravah, ker ji nočejo priznati enakopravnosti.

V Porenje pa prihajajo vedno novi oddelki nemške vojske, mesto da bi se umikali iz nekdanjega demilitariziranega pasu. V te kraje je prišlo mnogo težke artilerije.

Radi nastalih razmer v evropski politiki, je italjansko bojevanje v Abesiniji stopilo v ozadje. Velike vojaške uspehe, ki jih je Italija dosegla na abesinskem bojišču, bo znala, vsled nastalega položaja v Nemčiji, prav dobro izkoristiti v svoj sebični prilog. Z lahkoto bo sedaj Italija lahko dosegla cilje, ki jih je postavila. Glavni dobiček tega spora pa bo — preklicane bodo sankcije proti njej. Velesile je bodo zopet začele snubiti, da se zajezi grozeča nemška nevarnost.

Abesinski cesar pa zbira zadnje rezerve za odpor proti prodirajoči italjanski armadi in abesinska žaloigra se približuje zadnjemu dejanju.

Abesincem se je posrečilo, da so zopet sestrelili eno italjansko letalo, ki je bombardiralo abesinski glavni stan. To je že 20 italjansko letalo, ki je postalo plen Abesincev. Večjih bojov v zadnjem času ni bilo.

Japonska tudi izkorišča evropsko zmedo. V zadnjem času je zasedla 6 velikih pokrajin v Mongoliji in se še bolj približala ruski meji. Rusija seveda zopet protestira in se pripravlja na obrambo svojih meja. Na Daljnem vzhodu je že zbrala 200 000 vojakov, 800 letal, ter 400 lahkih in težkih tankov.

V Avstriji zopet zapirajo narodne socialiste, ki so jih iztaknili predvsem med srednješolskimi profesorji ter učitelji. V dunajskih zaporih je 2400 političnih osumljenцев.

Nemiri v Španiji ne prestanejo. V glavnem mestu pa tudi v drugih krajih vpirarjajo komunisti nered, sežigajo samostane in cerkve ter plenijo trgovine.

Slednjič se je posrečilo, da so po dolgi vladni krizi sestavili v Grčiji vlado nevtralnega značaja. Parlament pa pojde na daljše počitnice.

Italjanska vlada je pozvala pod orožje letnik 1915. skupno 260.000 mož.

Borba z tihotapci

Kakor v vseh obmejnih krajih, tako je tudi pri nas razvito tihotapstvo. Številne žrtve, ki so se tekom letom zrušile pod strel obmejnih organov, dokazujejo to prežalostno resnico. Posebno avstrijska meja je kaj vabljiva za te vrste ljudi. Iz sosednje države prinašajo k nam prepovedano blago ter ga potem tukaj razpečavajo, včasih z prav majhnim dobičkom. Kljub temu pa tvegajo na svojih nočnih pohodih svoje življenje in težko je verjetno, da jih v ta posel sili beda. Velika in neizmerna bi morala biti, da bi upal nositi svoje življenje na prodaj za kosček kruha. Več je strasti, več je mikavnosti nevarnih nočnih pohodov. Marsikdo pa je tudi nagnjen do dejanj, ki so v ostrem nasprotju z obstoječimi zakoni.

Za nekatere pa je tihotapstvo postalo že poklic. Poštenega dela se plašijo, ker so slepo udani nevarni obrti. Tekom let so se naučili že marsikaj. Organizirali so se v družbe ter se oborožili tudi s samokresi. O tem nam priča zadnja borba med obmejnimi organi in tihotapci, ki se je pred dnevi odigrala v bližini Tišine.

Ob državni meji napram Avstrije, v območju kraja Petanjci, so se že večkrat spoprijeli orožniki in graničarji z tihotapci. Varnostnim organom povzročajo tihotapci v tem obmejnem pasu mnogo skrbi in dela. Te dni so orožniki v Tišini zopet prijeli nekega znanega in drznega tihotapca. Zasliševali so ga na or. postaji ter ga slednjič izpustili, pod obljubo, da se ne bo več pečal s tem nevarnim poslom. Možakar je seveda obljubil, a orožniki niso verjeli. V sporazumu z graničarji so nato orožniki v večernih urah zasedli obmejni pas pri Fricovi žagi ob Muri. Čakali niso dolgo. Kmalu se je prikazalo devet tihotapcev, natovorjeni z različnim blagom, ki so pod vodstvom možaka, ki je tako sveto obljuboval, da se ne bo več pečal s tihotapstvom, skušali priti s svojim blagom na varno.

Orožniki in graničarji so planili iz zasede in jih po službenih predpisih pozvali, da stanejo. Mesto tega pa so tihotapci izvlekli revolverje in jih pomerili na varnostne organe. Na obeh

straneh se je začelo pravo streljanje, pri čemur so se slednjič tihotapci razkropili. Odvrgli so v tihotapljeno blago ter se podali v beg. Štirim se je posrečilo, da so zbežali nazaj v Avstrijo, eden je skočil v Muro in jo baje preplaval, dva pa sta se skrila v grmovje. Eden izmed teh je bil popoldanski znanec z orožniške postaje. Ostala dva pa sta neznanokam izginila. Po dosedanjih vesteh ni bil nihče ranjen.

Ko so tihotapsko dvojico orožniki potegnili iz grmovja na plan, so začeli zbirati odvrženo tihotapsko blago. Plen je bil velik: 72 kg saharina, 2 kg vžigalnih kamenčkov, 19 dct. igralnih kart ter veliko množino samoupaljačev. Po zaslišanju so orožniki, z zaplenjenim blagom, odpeljali tihotapce v Gornjo Radgono, kjer sta bila obsojena na 1.600.000 Din globe. Ker sta pa tihotapca brez vsakega imetja, so jih takoj prepeljali v sodne zapore v Ljutomer.

Da se je razgnala nevarna tihotapska tolpa, je predvsem zasluga tišinskih orožnikov in njihovega komandirja g. nar. Beltrama.

Delovanje Protituberkuloznega dispanzerja v M. Soboti

Protituberkulozni dispanzer je začel poslovati 1. oktobra 1935 l. Banske uprava je dala na razpolago v banovinski bolnici laboratorij, ki je obenem uradna soba šefa splošnega oddelka, ter vse potrebne pripomočke: Westergrenov aparat, brizgalke, barvila za izmeček, rentgen in to vse brezplačno. Le za uporabo toka pri rentgenu plača dispanzer bolnici mesečno 100 Din.

Ko se je ustanovil dispanzer, je banovina po Protituberkulozni zvezi prispevala 8000 Din, OUZD (bolniška blagajna) 3500 Din, tovarne Benko, Cvetič in Šiftar po 500 Din.

V l. 1935 je bilo vseh pregledov 227, rentgenskih pregledov je bilo 200, 44 je bilo preiskanih izmečkov, tuberkulozna reakcija je bila 16 krat izvršena, kri je bila 164 krat kontrolirana, pneumothoraxov so dali 11. Od teh je bilo popolnoma zdravih 19, z zaprto in deloma ozdravljeno jetiko 113, z odprto jetiko 7, aktivne jetike 20 slučajev. Druge bolezni smo konsta-

tirali v 68 slučajih. Sestra je posetila 13 družin v mestu in 32 hiš izven M. Sobote, in sicer: Bakovec, Krog, Pucanci, Čikečka vas, Gorica, Martjanci, Mlajtnici, Veščica, Beltinci, Črensovec, Mostje, Gomilca, Turnišče, Filovci, Hotiza, Dokležovje itd., nekatere kraje tudi po večkrat. Dolžina poti pri posetih izven M. Sobote je 384 km, mesečno povprečno 125 km. Namen posetov je, da se ugotovijo higijenske in socialne razmere, v katerih žive tuberkulozni, da se opozori prebivalce teh hiš, kako naj se branijo proti eventualni infekciji, da se odprta tuberkuloza izolira v bolnici, da se tako predvsem deco ne okuži.

V januarju tekočega leta je bilo pregledanih v dispanzerju 403 oseb. Dne 30. 1. se jih je javilo skupno 116, ki so bili vsi klinično in rentgenološko pregledani. V mesecu februarju je bilo pregledanih 186 oseb, in v marcu do danes 97.

Skupno je bilo pregledanih v tem letu do danes 687 oseb v dispanzerju. Od teh je z diagnozo zaprte tuberkuloze različne oblike in raznih organov 299, in 10 slučajev odprte jetike. Rentgenskih pregledov je bilo 686, pregledov izmečka 49, tuberkulozna reakcija je bila izvršena 39 krat, sedimentacija krvi 241, pneumothorax so dobili 8. Sestra je posetila 6 hiš v mestu, 30 družin izven mesta, med temi tudi v Ljutomerskem srezu. Dolžina poti pri posetih izven Murske Sobote je 253 km, mesečno povprečno 110 km.

Odprtim tuberkuloznim se je navetovala bolnica oziroma sanatorij. V sanatorij sta bila sprejeta 2 bolnika, ki sta člana bolniške blagajne. Nekateri bolniki z odprto tuberkulozo so se javili v bolnici, kjer smo jih zdravili in tako izolirali. Nekateri pa se niso odzvali temu nasvetu, čeprav smo jim povedali, da je zdravljenje zanje v bolnici brezplačno. Prisiliti pa jih ne moremo.

Radi pomanjkanja gmotnih sredstev ne more dispanzer nuditi revnim tuberkuloznim niti najbolj potrebnih stvari, kot n. pr.: žepni plavalnik, termometer, razkuževalno sredstvo: lysol, milo, niti ne more nuditi podpore v živilih: mleko in drugo.

Čim dalj časa delamo, vedno bolj se prepričujemo, da je jetika v mur-

ske-soboškem in Ljutomerskem srezu še več pa v lendavskem srezu, bolj razširjena kot smo mislili. Delokrog našega dispanzerja obsega namreč omenjene tri sreze.

Banovina in bolniška blagajna v tem letu ne moreta prispevati lanskoletno vsoto, ker nameravata tudi drugo leto ustanoviti dispanzerje, zato moramo vzdrževati naš dispanzer iz lastnih sredstev.

Radi tega še enkrat apeliram na predsednike občin, na prebivalstvo in vsa društva teh srezov, da pristopijo kot člani k Protituberkulozni ligi, da se s složnim delom še bolj približamo cilju: zatiranju tuberkuloze.

Šef dispanzerja
Dr. Brandeau.

DOMAČE VESTI

Murska Sobota:

— Seja občinskega odbora, se je pred kratkem vršila, na kateri se je obravnavalo sledeče: Firma „Bata“ se je pritožila proti odmeri trošarine na uvožene fabriške čevlje. Pritožbo je občinski odbor soglasno zavrnil in jo predložil v odločitev višji oblasti. — Za nabavo rešilnega avtomobila Rdečega križa se je votiral znesek 2.000 Din. Za prihodnje leto je tudi obljubljena denarna pomoč. — Načelo se je vprašanje prepotrebne kanalizacije Aleksandrove ceste in se je v to svrhu predvidoma določilo 50.000 Din. — Gradbeni načrt za Delavski dom se je moral preurediti, ker se bodo zgradili v domu prostori za sresko načelstvo. Načrti so gotovi in željavne borze dela je načrt osvojil. Ker bo ulična fronta nove zgradbe 63 m dolga in bo Delavski dom za Soboto in za Aleksandrovo cesto reprezentativna stavba, je občinski odbor svoj prvi sklep spremenil v toliko, da ne bo stavba stala poleg Čorove hiše, temveč nasproti evang. cerkve. V Delavskem domu se bodo napravili tudi prostori za „Delavsko zadruho“. — Hodnik na Aleksandrovi cesti od gostilne Turk, do odcepa Kolodvorske ceste, se bo razširil za približno 3 metre. — V gradbeni odbor so bili izvoljeni gg.: Pertot, Dr. Vučak, Novak F. in Čeh Franc. — Dosedanja občinska godba preide v vodstvo in

Kipling:

Riki-Tiki-Tavi.

„Na to niti mislil nisem“, je odvrnil Nag. „Pojdem nad velikega moža, mislim pa, da ne bo treba, da bi se potem spravila še nad Riki-Tikija. Umoril bom moža, njegovo ženo in otroka, če mi bo mogoče, in tiho odšel. Potem bo vila prazna in Riki-Tiki pojde sam odtod.“

Riki-Tiki je drhtel po celem životu od jeze in sovraštva, ko je to slišal. Kmalu zatem se je skozi žleb prikazala Nagova glava, kateri je sledilo pet čevljev dolgo telo. Dasi je bil Riki-Tiki od sile razjarjen, se je močno ustrašil, ko je videl velikost velike naočarke. Nag se je zvil v zvitek, vzdignil glavo in si v temi ogledoval kopalnico; Riki-Tiki je videl, kako so se mu oči svetile.

„Ako ga tukaj ubijem, bo slišala

Nagina, ako pa se spustim ž njim v boj na odprtih tleh, je on na boljšem. Kaj mi je storiti?“ je dejal Riki-Tiki.

Nag se je zibal sempatja, nato pa je Riki-Tiki slišal, da je pil iz velikega vodnega vrča, ki so ga rabili, da so napolnili banjo. „To je dobro“, je rekla kača. „Ko je veliki mož ubil Karaita, je imel palico. Nemara ima tisto palico še vedno, ampak ko se pride zjutraj semkaj kopat, gotovo ne bo imel palice pri sebi. Tukaj ga počakam, dokler ne pride. Nagaina — ali me slišiš? Tukaj počakam v hladu do dne.“

Od zunaj ni bilo nobenega odgovora in tako je Riki-Tiki vedel, da je Nagaina odšla. Nag se je ovil okoli vodnega vrča spodaj na dnu, Riki-Tiki pa je stal na svojem mestu mirno in tiho kot mrtev. Šele čez dobro uro se je začel počasi in oprezno premikati proti vrču. Nag je spal in Riki-Tiki

si je ogledoval veliki hrbet ugibajoč, kje bi bilo najboljšo, da bi ga zgrabil. „Ako mu pri prvem skoku ne zlomim hrbtna“, je dejal Riki, „se bo lahko še naprej boril; če pa se bori — ej, Riki, kje si potem ti!“ Pomotril je debelost vratu pod kapo, a bila je prevelika zanj; če bi ga pa ugriznil bližje proti repu, bi Naga samo razjaril.

„Za glavo ga moram“, je dejal naposled, za glavo nad kapo; in ko ga imam tam, ga ne smem več izpustiti.“

Tedaj je skočil. Nagova glava je ležala nekoliko proč od vrča, pod vzbokom stene, in ko je Riki-Tiki stisnil zobe, se je uprl s hrbtom ob vzbok rdečega lončenega vrča, da je pritisnil glavo ob tla. S tem je pridobil ravno trenutek časa, katerega je porabil, kakor ga je najboljšo mogel. Nato pa je kača opletala z njim sem-

patja kakor otesa pes podgano — sempatja po tleh, gor in dol in naokrog v velikih krogih. Toda oči so mu bile rdeče in držal je kačo, ko je njeno telo opletalo po tleh, prevrnilo veliko plasasto zajemalko za vodo, skledico za milo in krtačo za telo, ter butalo ob banjo. Še močnejše je stisnil čeljusti, ker je bil prepričan, da bo kača toliko časa opletala in butala z njim, da ne bi poginil; svoj rodovini na čast pa je sklenil, da je boljše, če ga najdejo s trdo zaprtimi čeljustmi. Vrtelo se mu je že v glavi, bolelo ga je po celem životu, bolelo ga je, kakor da se na kosce razleči, če bi kača še malo časa tako z njim opletala, kar se mu je zazdelo, kakor da je tik za njim strela udarila; vroč puh ga je ošinil, da je omedlel, in rdeč ogenj mu je osmodil kožuh.

(Se bo nadaljevalo.)

pravno gasilske čete. Ugodila se je prošnji gasilske čete za prodajo starih in neuporabnih gasilskih predmetov.

— **Inspekcija.** Pretekli teden je pregledal tuk. osnovno šolo banovinski nadzornik g. Štrukelj iz Ljubljane. Bil je tudi na drugih šolah v gornjem Prekmurju.

— **Opozorilo.** Zvedeli smo, da izrabljajo nekatere osebe ime našega kluba ter zbirajo za naš godbeni odsek prostovoljna darila brez našega dovoljenja. Prosim, da se take osebe prijavijo, odnosno izročijo žandarmeriji. — SK. Mura, Murska Sobota.

— **Zaročila sta se dne 7. t. m.** — Goričan Gizela iz Polane in g. Rituper Geza iz Tešanovec. Iskreno čestitamo!

— **Proračun.** Na eni izmed zadnjih sej tuk. občinskega odbora, je bil sprejet sledeči proračun za poslovno leto 1936/37. Izdatki: 1.) Osebnih izdatki: 67.590 Din. Osebnostna in imovinska varnost 32.400 Din. Gradbena stroka 23.160 Din. Kmetijstvo, živinoreja in gozdarstvo 12.600 Din. Narodno zdravje 3000 Din. Občinsko gospodarstvo in podjetja 17.600 Din. Pokojnine 1800 Din. Stanarina šol. nadz. 2400 Din. Razno 6500 Din. 2.) Materialni izdatki 44.000 Din. Osebnostna in imovinska varnost 97.720 Din. Narodna prosveta 19.1437 Din. Odplačila dolgov za kupljena zemljišča 222.591 Din. Gradbena stroka 93.250 Din. Kmet. živinoreja 11.045 Din. Narodno zdravje 2400 Din. Socialno skrbstvo 35.400 Din. Trgovina, obrt in ind. 2.600 Din. Občinsko gospodarstvo 10.375 Din. Nepričakovani izdatki 3.057 Din. Skupni izdatki 1.400.925 Din. — II. Dohodki: 65 odstotkov na vse državne neposredne davke od predpisa 530.615 Din. kar bo dalo predvidoma 344.900 Din. Občinska strošarina 201.500 Din. Občinske takse bodo dale 102.000 Din. Takse so po večini ostale neizpremenjene. Taksa na pse pa se je znižala od 30 na 20 Din letno. Dohodek od posestev in občinskih podjetij je predviden na 672.325 Din. Razni nepričakovani dohodki so preračunani na 80.200 Din. Proračun je v ravnovesju ter se dohodki krijejo z izdatki. — Proračun ubožnega sklada izkazuje 5350 Din dohodkov in 35.500 Din izdatkov. Primanjkljaj Din 30.000 se krije z rednim prispevkom občine.

— **Smrt.** Na Primorskem je v visoki starosti preminula mati tuk. geometra in znanega nacionalnega delavca g. Kristijana Pertota. K težki izgubi naše iskreno sožalje!

— **Roditeljska sestanka** za IV. in II. razred se bosta vršila v nedeljo, dne 22. t. m. ob 11. uri dopoldne v ukajšnji gimnaziji. Starši ali odgovorni varuhi se vabijo!

Gornja Lendava:

— **Zaključek kmet. nad. šole.** Od 16. decembra do 8. marca se je vršil pouk na tuk. kmet. nad. šoli, katero je posečalo redno 23 mož in fantov. 1. in 8. marca je bila zaključna slovesnost z uprizoritvijo igre „Domen“. Obkraj je bila šola nabito polna. Vsa Lendava je bila radovedna, kako

se „odrežejo“ njih fantje in moške. Pred predstavo je imel na prisotne lep zaključni govor slušatelj Hajdič Adam, ki je povdarjal koristi in potrebe kmet. nad. šol, ki so edine poklicane, da dvignejo kmeta v izobrazbi na ono višino, ki mu po številu pripada in gre. S posečanjem teh šol bo kmečka mladina sama pomagala ustvariti oni veliki dan, ko bo vse vzklikalo: *Naš kmet je napreden, samozavesten in izobražen.* Zahvalil se je obenem vsem predavateljem za poučna predavanja. Nato je sledila uprizoritev igre, katero so podali igralci tako dovršeno, da je moglo zadovoljiti še tako strogega kritika. Po igri je bila vsem učencem prirejena v gostilni Kreft zakuska, kjer je bilo še nekaj lepih napitnic o povzdigu naših lepih kmetij in kmečki zavesti. Oba dneva je bila prava kmečka manifestacija z geslom: *Le v izobrazbi je kmečka rešitev!*

— **Turnišče.** Dne 24. 2. 1936 je imel mizarSKI mojster Kalčič Štefan iz Nedelice kolone. Na kolone je prišla tudi Maučec Sidonija iz Turnišča. Vsem gostom je Kalčič postregel z jedjo in pijačo kolikor so hoteli. Maučec Sidonija, katera je rada pila božjo kapljico, si je vsega pošteno privoščila, posebno pa še pijače. Pri Kalčiču se je zakasnila do poznih večernih ur. Okoli 21. ure se je napotila domov v Turnišče. Kalčič jo je sicer svaril, da naj ne hodi domov v tako pozni uri v dežju in temi, temveč da naj raje prenoči pri njemu. Maučec pa je to ponudbo odklonila, češ, da se ona ne boji. Zahtevala je le, da ji naj Kalčič posodi svetiljko. Ker je Kalčič videl, da jo ne more zadržati, ji je končno dal hlevsko svetilko in krožnik kolin na pot. Ker Maučec drugega dne ni prišla domov, so jo šli iskat. Po dolgem iskanju so jo našli utopljeno v mlinskem potoku. Ko se je Maučec vračala domov ob potoku, ji je spodrsnilo ali pa je v temi zabredla v vodo. Ker se je Maučec nekaj dni poprej ločila od svojega moža, je prvotno letel sum na njeno moža, da je on izvršil nad svojo ženo zločin. Preiskava pa je ugotovila, da je Maučec nad smrtjo svoje žene nedolžen.

— **Beltinci.** V Novinah z dne 8. III. 1936 se je „nekdo“ zaletel ob lutkovno prireditev „Sokola“ v Beltincih, ki se je vršila dne 23. III. ob 9. uri. Pravijo, da ima laž kratke noge! Pri nas se vršijo ob nedeljah in praznikih sv. maše ob 3/47. uri, ob 8. uri in ob 10. uri. Od 9. do 10. ure ni božjega opravila. Lutkovna predstava, ki je začela ob 9. uri je malo po 10. uri bila že končana. Vrhutega je navzoča učiteljica, ko je vabilo k deseti maši, pozvala vse navzoče otroke, ki niso bili pri maši, da se udeležijo desete maše, čeprav se je brala šolska maša ob 8. uri. Predstavo je pred koncem zapustilo 14 otrok. V ostalem pa se moram v imenu prirediteljev zahvaliti piscu članka za brezplačno in prav dobro — reklamo. Prizadejim in neupravičeno napadenim vzgojiteljem naše mladine naj služijo te vrstice v priznanje in vzpodbudo k nadaljnjemu odgovornemu delu.

— **Dolnja Lendava.** Dne 6 t. m. se je naš občinski tajnik Lenček Janez odpeljal zdrav in vesel na dopust v Ljubljano, kjer je bil doma. V soboto pa je nenadoma prišla vest, da se je ob 4. uri zjutraj na kongresnem trgu v Ljubljani ustrelil s samokresom v glavo ter takoj umrl. Pravijo, da ga je gnala v smrt ljubezen in dolgovi. Škoda simpatičnega in ljubeznivega mladeniča! Bil je dober uradnik. — Poštni upravitelj Vinko Žgur nas je te dni po 16. letih službovanja v Dolnji Lendavi sedaj zapustil. Premeščen je v Maribor. Bil je dolgoten blagajnik „Sokola“. Mnogo uspehov in zadovoljstva na novem službenem mestu!

— **Pošta Rankovci** je nabrala za spomenik pok. Lukašek Josipa poštnega šoferja 320.— Din, za katero se vsem darovalcem najlepše zahvaljuje.

Izžrebani pari in termini spomladanskega prvenstvenega tekmovanja mariborskega okrožja v nogometu:

19. aprila: Drava: Mura, Gradjanski: Lendava.

26. aprila: Lendava: Mura, Gradjanski: Ptuj.

3. maja: Ptuj: Mura, Lendava in Drava.

10. maja: Mura: Gradjanski, Ptuj in Lendava.

17. maja: Ptuj: Mura.

24. maja: Drava: Gradjanski.

Občni zbor SK Mure.

V torek, dne 10. t. m. je bil redni letni občni zbor SK Mure v gostilni Banfi. Že pred 8 uro so se zbrali športniki ter prijatelji soboškega športa in ko je predsednik g. Lipič otvoril zbor, je bilo navzočih 129 članov, med njimi župan g. Hartner in zastopnik LNP-a in Primorja g. Sancin. V kratkih besedah je klubov predsednik orisal uspešno delovanje društva v preteklem letu. Svoj govor je zaključil s klicom Nj. Veličanstvu kralju Petru II.

Sledila so poročila funkcionarjev. Iz tajniškega poročila g. Peterke je razvidno, da šteje društvo 248 članov, da je prejelo 378, odposlalo pa 597 dopisov.

Iz blagajniškega poročila g. Cvetka je razvidno, da je bil lanskeletni denarni promet Din 23.738.—

G. Peterka je podal poročilo gradbenega odseka, ki je zgradil preteklo leto krasen štadion, posvečen spominu blagopokojnega Viteškega kralja Aleksandra I. Kljub temu, da je že novo igrišče ograjeno, tekališče in nogometno igrišče planirano in tribuna do-

grajena, izkazuje odsek še Din 6.783 pribitka. Načelnik nogometne in lahkoatletske sekcije g. Nemec J. je poročal, da je društvo igralo v preteklem letu 29 javnih tekem, zmagalo je 17-krat, izgubilo 9-krat in tri tekme je igralo neodločeno. Murina štafeta je lansko leto že v drugič osvojila prehodni pokal župana g. Hartnerja.

Za zimskosportno sekcijo je poročal g. Horvat, za table tenis sekcijo g. Zrim, za težkoatletsko pa g. Deutscher. Vsi se mogli poročati o živahnem delu v posameznih sekcijah.

Iz poročila g. Keménya je razvidno, da je društvo priredilo dobro uspelo tombolo, 19 članskih sestankov, čajanke in nad vse uspeli tradicionalni športni ples.

Revizorja gg. dr. Brumen in Koltai sta predlagala, da podeli občni zbor odboru absolutorij s pohvalo, kar je občni zbor soglasno sprejel.

Pri volitvah je bil soglasno izvoljen sledeči odbor: predsednik: Lipič Josip, I. podpredsednik: Vutkovič Slavko, II. podpredsednik: Hirschl Koloman, I. tajnik: Peterka Raoul, II. tajnik: Gorički Štefan, I. blagajnik: Cvetko Oton, II. blagajnik: Fürst Gustav, III. blagajnik: Hojer Ludvik, gospodar I: Debelak Štefan, gospodar II: Kardeš Ivo; ostali odborniki: Arvai Vincenc, Štivan Ernest, Heimer Oskar, Cvetič Janez, Hahn Izidor, Puhar Nikolaj, Števanec Ludvik, Gumilar Koloman, Šiftar Aleksander, Dittich Edvard, Paflik Viktor, Sabo Ernest; načelnik prireditvenega odseka: Adanič Josip, načelnik nogometne sekcije: Nemec Janez, načelnik lahkoatletske sekcije: Tručl Ciril, načelnik tenis sekcije: Nemec Ludovik, načelnik table tenis sekcije: Zrim Josip, načelnik zimskosportne sekcije: Horvat Nikolaj, načelnik težkoatletske sekcije: Deučer Gustav, načelnik kolesarske sekcije: Paurič Franc, načelnik plavalne sekcije: Nemec Janez; revizorji: Koltay Štefan, dr. Brumen Anton, Šiftar Ludvik; častno razsodišče: Koder Fran, dr. Pinter Nikolaj, Jezovšek Vladimir.

Po volitvah sta se zglasila k besedi častna člana SK Mure gg. Hartner in Sancin, ki sta v iskrenih besedah vzpodbujala društvo k nadaljnjemu delu in napredku.

Iz delovanja Združbe trgovcev v Murski Soboti.

Pravilnik o nadrobni prodaji tobačnih izdelkov.

Člen 3.

1) **Vzorne prodajalnice na drobno** v smislu § 74. m. z. smejo poslovati v večjih mestih, kopališčih in klimatičnih krajih na opaznih in lahko dostopnih krajih. Nameščene morajo biti v solidno zidanih zgradbah (po možnostih na voglih ob križiščih ulic) ne smejo nikakor biti zvezane s kakršnokoli drugo obratovalnico in morajo biti s svojimi napravami zunaj in znotraj vzorno urejene. Prostor (lokal) mora imeti vsaj eno okusno okrašeno izložbo.

2) V vzorni prodajalnicah na drob-

Pozor!

KOLESARJI
DOSPELA NAJNOVEJŠA

Pozor!

ORIGINAL OPEL KOLESA

z elastičnim dvojnimi okvirjem v orig. tvorniški sestavi z garancijo. Znižane cene! * Ugodni plačilni pogoji! * Stalna zaloga tudi raznih drugih znamk za najnižjo ceno. * Dobjo se vsi nadomestni deli za kolesa, gume itd.

TRGOVINA DVOKOLES

Edino upravičeno zastopstvo ORIGINAL „OPEL“ koles za Prekmurje

Vogler Ernest, Cankova

no se smejo imeti v zalogi in prodajati tobačni izdelki, (domači in tuji), cigaretni papir, vžigalice, umetni vžigalniki, kresilniki in kremenji za njih prižiganje, vse vrste kolkov in taksnih papirjev, poštne znamke in vrednotnice.

3) Poleg predmetov iz odstavka (2) se smejo prodajati v vzornih prodajalnicah na drobno: srečke državne razredne loterije in srečke zasebnih loterij, novine, revije in časopisi, razglednice, kadilna priprava, igralske karte in domine, žepni koledarji in pisalne potrebščine v povsem majhnem obsegu.

4) Za predmete iz odstavkov (2) in (3), za katerih prodajo je potrebna dovolitev, odnosno pooblastitev drugih oblastev, si morajo imetniki vzornih prodajalnic na drobno priskrbiti dovolitev dotičnih oblastev.

Člen 4.

1) Samostojne prodajalnice na drobno opravljajo prodajo tobačnih izdelkov in ostalih monopoliziranih predmetov kot glavno poslovno panogo. Nameščene morajo biti v solidno zidanem prostoru (lokalu) na lahko dostopnem kraju. Prostori samostojnih prodajalnic na drobno morajo biti suhi, zračni, čisti in popolnoma ločeni, brez zveze s kakršnokoli drugo obratovnico. Vstop v prodajalnico na drobno mora biti neposredno z ulice.

2) Samostojne prodajalnice na drobno smejo biti nameščene v posebnih objektih (kioskih, paviljonih itd.) če so zgrajeni zgolj za ta namen po tipu ali načrtu, ki ga predpiše ali odobri uprava državnih monopolov (v nadaljnjem besedilu: „monopolna uprava“).

3) Samostojne prodajalnice na drobno smejo imeti v zalogi in prodajati: tobačne izdelke, cigaretni papir in vžigalice, kolke in taksne papirje, poštne znamke in ostale poštne vrednotnice.

4) Samostojne prodajalnice na drobno po vaseh morajo imeti v zalogi in prodajati: tobačne izdelke, cigaretni papir in vžigalice.

5) Poleg predmetov iz odstavka (3) se smejo v samostojnih prodajalnicah na drobno imeti v zalogi in prodajati: umetni vžigalniki, kresilniki in kremenji (s posebno dovolitvijo monopolne uprave), srečke državne razredne loterije in vsi ostali predmeti, naštetih v odstavku (3) člena 3., s pristojno dovolitvijo, odnosno pridobljeno pooblastitvijo v smislu odstavka (4) istega člena pravilnika.

Člen 5.

1) Postranske prodajalnice na drobno so tiste, v katerih opravlja imetnik obratovnice poleg glavne panoge svojega posla tudi prodajo monopoliziranih predmetov kot postranski posel. Tudi te prodajalnice na drobno morajo biti v prikladnih prostorih (suhih in zračnih), razen tega morajo biti tobačni izdelki spravljani v posebni omarici ali polici in daleč od predmetov, ki močno diše.

2) V obratovnicah, v katerih se opravlja, kot glavna poslovna panoga prodaja predmetov, ki močno diše ali smrdi, ali ki se radi pokvari, radi gnijejo ali izhlapevajo, ne sme biti prodajalnica na drobno.

3) V menjalskih in knjigarskih obratovnicah in prodajalnicah papirja smejo biti samo postranske prodajalnice na drobno. V obratnih obratovnicah, če ni zadržkov po prednjem odstavku, smejo biti take prodajalnice na drobno samo v krajih, kjer ni druge prodajalnice na drobno.

4) Postranske prodajalnice na drobno morajo imeti in prodajati: tobačne izdelke, cigaretni papir in vžigalice.

5) Postranske prodajalnice na drobno niso dolžne prodajati kolke in vrednotne papirje, razen če se jim to odredi (člen 42. zakona o taksah).

Člen 6.

1) Ambulantne prodajalnice na drobno so tiste prodajalnice tobaka na drobno, ki niso vezane na stalno poslovališče ali ki so začasnega značaja. Smejo prodajati samo tobačne izdelke, cigaretni papir in vžigalice.

2) Ob raznih slovesnostih, cerkvenih slavljih, razstavah, sejnih itd. se na posebej zato odrejenem prostoru, kjer drugače ni stalnih prodajalnic na drobno, ali jih ni dovolj, dovoli po edinim prodajalcem na drobno iz dotičnega kraja ali občine, da smejo prodajati za trajanja teh prireditev monopolizirane predmete na dotičnem prostoru (v šotorih, na pregrnjenih mizah itd.).

3) Ambulantna prodaja se dovoli tudi v območju večjih terenskih del (gradnja železnic, cest, izsuševanje močvirij itd.), dokler ta dela trajajo in so terensko oddaljena od kraja, kjer poslujejo stalne prodajalnice tobaka na drobno.

Člen 7.

1) Avtomatske prodajalnice na drobno so avtomati, ki so posebej prirejeni za prodajo tobačnih izdelkov.

2) Uporaba avtomatov za prodajo tobačnih izdelkov se dovoli vsakemu prodajalcu tobaka na drobno, razen tega pa tudi lastnikom občil (plovnihih objektov, jedilnih in spalnih voz itd.).

3) Avtomati morajo biti postavljeni ob sami prodajalnici na drobno, odnosno na občilu samem. Postaviti avtomat na drugem kraju je dopustno samo s posebno odobritvijo monopolne uprave.

4) Monopolna uprava je upravičena prepovedati uporabo avtomatov, ki se izkažejo nepriljavni za prodajo tobačnih izdelkov, bodisi ker so nedostopni v mehanizmu, bodisi ker so neprimerni, da bi se v avtomatu spravljani tobačni izdelki dobro ohranili.

Prodaja tobačnih izdelkov v javnih lokalih.

Člen 8.

1) V pogostinskih obratih (kavar-nah, gostilnah krčmah, slaščičarnah itd.) sme imetnik obrata ali pa kdo izmed služabništva prodajati gostom tobačne izdelke tudi brez posebne dovolitve, toda samo po določenih monopolnih cenah in brez pravice do provizije za nadrobno prodajo. Ni pa prepovedano sprejemati napitnine, če jo gost prostovoljno ponudi.

2) Imetniki obratov iz prednjega odstavka smejo uporabljati, toda brez pravice do provizije za nadrobno prodajo, tudi avtomate za prodajo cigaret, ki pa jih morajo postaviti v prostorih, ki jih obiskujejo gostje, nikakor pa ne zunaj lokala, odnosno zunaj obratovnice. Pri tem se morajo ravnati po določbi odstavka (4) člena 7. tega pravilnika.

(Nadaljevanje sledi.)

Kazni zaradi kršitve deviznih predpisov.

Finančni minister je zaradi kršitve deviznih predpisov kaznoval z znatnimi denarnimi globami naslednje tvrdke in osebe: Artur Schwarz, trgovski agent iz Zagreba, je bil kaznovan za 250.000 Din, A. Löwenberger, manufakturna trgovina Novi Sad za 100.000 Din, tvrdka „Astra“ d. d. Zagreb za 70.000 Din, Emil Kraus Sinovi, Osijek za 60.000 Din, tvrdka „Panonia“, Budimpešta za 60.000 Din, Sandor Grünbaum, Sombor za 50.000 Din, Marcel Jung, Osijek za 25.000 Din, tvrdka „Slavija“ d. d., drogerija na debelo, Novi Sad za 17.000 Din, Oskar Winkler, lastnik tvrdke „Kutrilin“, Zagreb za 15.000 D., Ivan Schwarz, trgovec s pisalnimi stroji, Beograd za 3.000 Din.

Z ozirom na gornje, priporočamo in obenem naprošamo p. n. članstvo, da se deviznih predpisov striktno drži in se po njih ravna, kajti tozadevne globe in kazni so zelo velike, kar se vidi tudi iz gori navedenih primerov.

KMETIJSTVO

Smolika (Kij) pri konjih.

Ta konjska kužna bolezen se pojavlja zadnji čas pri nas v prav nevarni obliki. Dosti slučajev smo imeli že lani, sedaj pa se je še bolj razširila. Smolika (kij) je nalezljiva (zgrabljiva) konjska bolezen, ki pa pri nas ni obvezna prijava.

Pri bolnem konju se pokaže najpoprej iztok iz nosa, nato pa otečejo podčeljustne, dostikrat pa tudi priušesne žleze. Bolnik ima tudi močno vročino, ki traja tako dolgo, dokler se ne odprejo zgnojene žleze. Smolika napada največkrat konje, stare 1—5 let, lahko pa obolijo tudi starejši konji.

Kužilo (ki povzroča bolezen) je v izcedku iz nosa in v gnoju, ki teče iz žlez. Prenaša se z različnim hlevskim orodjem, vprego; prenašajo pa to bolezen tudi ljudje, ki so imeli posla z bolanimi konji in pridejo potem v dotik z zdravimi ter bolani ozir. rekonvolescentni konji sami. Dosti pa pripomorejo k razširjenju te kužne konjske bolezni malokedaj očiščeni gostilniški hlevi.

Pri lahkem poteku bolezni imajo vročino od začetka nad 40°, ki pozneje pade, se pa zopet zviša, ko nastane v obolelih žlezah gnojenje. Iz-

tok iz nosa je od začetka voden, potem sluzast, nato pa gnojen.

Navadno obolijo istočasno sluznice v goltancu, grlu in sapniku. Konj neradi žro, so pobiti in žalostni. V par dneh po pojavi prvih znakov bolezn, otečejo podčeljustne žleze, dosti krat tako, da je cela podčeljust napolnjena. Za kakih 6—10 dni se t otekline žmehča, je dozorela, se odpre in iz nje teče gosti gnoj. Ko vnete žleze gnoja očistijo, konj kmalu ozdravi.

Če se pa bolezen zanemari, pridružijo k lahki smoliki razne druge bolezni, kakor pljučnica, gnojna vnetja v raznih notranjih organih in dr.

Takoj, ko se pri konju pojavijo znaki, po katerih se mora soditi, da ima smoliko, se priporoča dati konju vdihavati pare iz senenega zdrobljenega (steri), ga krmiti z dobrim senom poleti pa z zeleno krmo in kuhanim ovsem ali ječmenom. Da se gnojenje obolelih žlez pospeši, dajemo na nj vroče vrečice napolnjene z zdrobljenim lanenim semenom in to vse pokriti s toplo obvezo.

(Nadalj. sledi.)

Zahvala.

Za vse pristrčne in številne izraze sočustvovanja, ki smo jih prejeli ob smrti našega dragega očeta

Franc Števančeca

naša najtoplejša zahvala. Še posebej se zahvaljujemo vsem, ki so počastili njegov spomin s spremstvom na zadnji poti, mu darovali vence in cvetja.

M. SOBOTA, 17. III. 1936

Družina

Šiftar - Števančec.

50 let obstoječa trgovina

z mešanim blagom se vsled bolezni likvidira. Vso blago razprodam kakor tudi prazni trgovski lokal in pa tudi stanovanje po nizki ceni oddam v najem. ARNSTEIN BENIG Dolnja Lendava.

Ljudska hranilnica in posojilnica P. Z. Z. Z. v Rogaševcih, Prekm.

tem potom javlja, da je ministerstvo kmetijstvo s svojim odlokom br. 84399(v) z dne 20. febr. 1936 priznalo zgoraj navedeno zadrugi pravico zakonite zaščite po uredbi o zaščiti kreditnih zadrug in njihovih zvezi po čl. 1. in 2. in po čl. 1, 17, 19 in 24 uredbi o zaščiti denarnih zavodov.

- 1.) Odlog plačanja za dobo 6 let od 2. II. 1936 v smislu čl. 17.
- 2.) Obrestna mera za hranilne vloge 3% od 12. XII. 1935 po čl. 17.
- 3.) Objava v službenem listu in zadrugi pravil.
- 4.) Denarne olajšave v smislu čl. 1. uredbi o denarnih zavodih.

Rogaševci, dne 14. III. 1936.

ODBO

JE TO MOGOČE???

Danes je vse mogoče! Pa je vseeno čudno, da dobite za Din 1850.— popolnoma nov PISALNI STROJ z kovčekom, ključavnico in z garancijo. Ali pa ŠIVALNI STROJ z 5 letno garancijo za Din. 1675.— A DELE za KOLESA, GUME itd. pa skoraj **ZASTONJ** Štednja je mogoča samo pri nakupu, zato kupujte tam, kje dobite za najnižjo ceno najboljše blago.

CENE STALNE! IZBIRA VELIKA!

Največja specialno tehnična trgovina:

ŠTIVAN ERNEST, M. SOBOTA